

DEZBATERI CREATOARE LA ASOCIAȚIA OAMENILOR DE TEATRU

Luna februarie a marcat o activitate susținută a secției de artă teatrală și critică dramatică din cadrul A.T.M. Dezbateri active în jurul unor probleme și teme însemnate pentru dezvoltarea mișcării noastre teatrale au chemat la cuvânt oameni de teatru, actori, regizori, critici. Printre altele, notăm în acest sens, comunicările actorului Radu Beligan și ale regizorului D. D. Neleanu despre Seminarul regizoral de la Moscova, ținut la începutul acestui an și la care ei au participat. În expunerea sa, Radu Beligan s-a referit mai cu seamă la dezvoltarea creatoare a sistemului Stanislavski, astăzi, pe scenele sovietice, și la diferențele de stil dintre aceste scene. Date utile a adus expunerea și în legătură cu metodele noi, folosite de teatrele din Leningrad, în colaborarea lor cu autorii. Atașarea creatoare a unui grup de tineri dramaturgi în jurul acestor teatre s-a dovedit cu osebire eficientă și a dus, de pildă, la o sporire cantitativă și calitativă a repertoriului de actualitate în respectivele teatre.

De asemenea, referatul prezentat de Margareta Bărbuță : „Arta actorului și reflectarea ei în critica teatrală“ a prilejuit interesante luări de cuvânt și dezbateri în jurul unor aspecte pînă acum prea puțin luate în seamă în relațiile dintre critici și ceilalți slujitori ai teatrului. Avînd drept principal obiectiv stimularea criticii dramatice, sporirea competenței celor care o practică, raportul a insistat asupra unor neajunsuri ale criticii dramatice în analiza artei actorului. Două deziderate principale au întîlnit aprobarea celor prezenți : necesitatea adîncirii analizei individuale a interpreților, precum și generalizarea teoretică a valorilor artei scenice. La discuție au participat un număr însemnat de oameni de teatru, printre care Ion Șahighian, A. Băleanu, Val Săndulescu, Paul Sava, M. Cruceanu, Gh. Oprina, Dinu Ianculescu ș.a. Discuțiile s-au axat în jurul activității cronicarilor, actorii subliniind mai ales o seamă de exemple negative din cronicile dramatice. În mod just s-a sesizat insuficiența cuprindere a fenomenului

teatral, a multiplelor probleme generate de realizările artei actoricești. S-a propus pentru remedierea acestor lipsuri, participarea criticului dramatic la procesul de elaborare a spectacolului, la repetiții. Soluția aceasta a fost și ea dezbătută în contradictoriu, majoritatea vorbitorilor, însă, fiind de părere că criticul e dator, el însuși, să fie înarmat cu o cunoaștere profundă, complexă, a diferiților factori ce concurează la realizarea unui spectacol, ca și a condițiilor specifice în care se desfășoară colaborarea regizorului cu actorul. Caracterul cronicii dramatice a suscitad de asemenea interesul participanților. S-a cerut criticului exigență artistică în scrisul său, în așa fel încît cronică dramatică să se ridice la nivelul unei realizări literare, în stare să transmită cu limpezime cititorului valorile și mijloacele de expresie specifice artei actoricești. Utilă prin discuțiile judicioase prilejuite, tema privitoare la relațiile dintre arta actorului și critica dramatică ar putea să continue a fi dezbătută și în presă, confruntarea creatoare de opinii dovedindu-se întotdeauna mijloc rodnic de îmbunătățire a activității noastre artistice.

O a treia dezbateră la A.T.M. a fost dedicată problemei „spiritului de partid în creația regizorului și reflectării lui în spectacolele din prima parte a stagiunii“. Referatul prezentat, din partea cenealului regizorilor, de directorul de scenă Dinu Negreanu, după ce a reamintit cîteva puncte importante din teoria leninistă despre spiritul de partid și reflectarea artistică a realității, a propus discuției spectacolele : *Surorile Boga* (Teatrul Național „I. L. Caragiale“), *Hamlet* (Teatrul Municipal), *Pygmalion* (Teatrul Armatei) și *Brigada I-a de Cavalerie* (Teatrul „C. Nottara“). La discuții au participat, printre alți vorbitori, Dina Cocea, Moni Ghelenter, Mircea Avram, Maxim Crișan, Vlad Mugur, Radu Beligan, F. Auerbach, Radu Penculescu, Sanda Manu, Ioan Massoff ș.a. Problemele discutate, aspectele ridicate de confruntarea cu rezultatele concrete ale spectacolelor sînt complexe și multiple. Totuși, discuțiile au apărut, la un moment dat, unilaterale, limitîndu-se la confruntarea unor opinii personale, nesemnificative.

Cu toate neîmplinirile, aceste prime dezbateri creatoare din cadrul A.T.M. deschid

un drum util schimbului creator de părerii, întrețin o serioasă atmosferă de lucru și sînt menite să dezvolte un spirit teoretic, necesar soluționării frământărilor profesionale ale oamenilor noștri de teatru.

M.I.

ȘI CONȚINUTUL!

E cu totul remarcabilă „haina“ elegantă pe care au îmbrăcat-o în ultima vreme cele mai multe din programele noastre de teatru, ținuta lor grafică trădînd o sporită grijă și preocupare din partea secretariatelor literare. Apar din ce în ce mai rar, programe de felul celui întocmit pentru spectacolul *Scurtă convorbire* (Teatrul „C. Nottara“) sau pentru *Azilul de noapte* (Teatrul Municipal), compuse din două pagini pe care se află tipărită doar districația (acest „accidental“ la amintitele teatre e, din păcate, un obicei permanent, de pildă, la *Cercul de Stat*).

Așadar, aspectul grafic s-a îmbunătățit considerabil. Execuția tehnică, hîrtia, clișeele, paginația fac adesea din aceste tipărituri adevărate mici reviste ilustrate.

Trebuie semnalate și inițiativele originale. Teatrul „Tăndărică“ a editat un program ce poate fi așezat în forma unei căsute din povești: *Punguța cu doi bani* (după ce, vreme îndelungată, și acest teatru a păcătuit prin prezentarea unor simple foi volante, în loc de programe de sală), iar Teatrul de Operetă oferă, odată cu programul, repertoriul său pe o lună întreagă, tipărit cu îngrijire pe un elegant carton.

Odată cu îmbunătățirea aspectului grafic, preocuparea pentru conținutul ideologic al spectacolului trebuie oglindită în paginile programului: analiza textului, privire generală asupra operei autorului, analiza epocii, stilului (în cazul autorilor clasici) etc.

Un asemenea program a fost realizat la spectacolul *Domnul Puntila și sluga sa Matti* — Teatrul Muncitoresc C.F.R., îmbrățișînd multiplele aspecte ale operei lui Brecht, la *Vlaicu și feciorii lui* — Teatrul Municipal, la *Școala nevestelor* — Teatrul de Stat din Brăila, la *Moartea unui comis voiajor* — Teatrul Național din Iași sau la *Mincinosul*, tot la Teatrul de Stat din Brăila (din „cuprinsul“ căruia cităm ca exemplu: un articol „Carlo Goldoni“, un altul „Despre commedia dell'arte“, și un al treilea, „Despre reforma lui Goldoni“).

E cu atît mai regretabil, deci, cînd Teatrul Muncitoresc C.F.R. editează un program în care nu găsește loc să scrie

nici un cuvînt despre scriitor-opera-epocă (Shakespeare, *Doi tineri din Verona*), în schimb, publică toate fotografiile interpreților (nu oare, cu o intenție ușor vedetistă?), lipsindu-și spectatorii de elementarele îndrumări pentru descifrarea unei piese clasice. (Același teatru, cu prilejul piesei *Aristocrații*, n-a găsit cu cale că e necesar să publice decît un singur articol — e drept, judicios — despre una din marile creații ale dramaturgiei sovietice, dînd același larg spațiu „fizionomiei“ interpreților.)

Alteori, nici aprecierile despre autori și piese nu sînt cele mai indicate. De pildă, programul Teatrului Municipal, atunci cînd e vorba despre *Manouret*, centenara eroină a piesei cu același nume, spune despre ea că „trece pe o poziție combativă“, „demască... toate racilele, toate compromisurile și toate mîrșăvile, pe eșafodajul cărora se clădește temeinica societate burgheză“ și că, în sfîrșit, ea „întrevede proiectată pe viitor, o lume nouă și liberă, pe care regretă că n-o va putea apuca“.

Asemenea aprecieri s-ar fi cuvenit unui... personaj revoluționar consecvent, unui adevărat luptător, ceea ce nu e nici pe departe cazul cu simpaticea eroină a comediei lui Sarmant.

Aplaudind creșterea calitativă a aspectului grafic al programelor noastre de teatru, așteptăm, în primul rînd, ca și conținutul lor să reflecte o atentă grijă și preocupare a secretariatelor literare.

NU UN ASTFEL DE „SPECTACOL“

Spectacolele Cercului de Stat se îmbunătățesc neîncetat și revista noastră a consemnat cu bucurie acest fapt. Programul din arenă devine din ce în ce mai mult un adevărat spectacol. Din păcate, tot în inerta circului (în plin centru al Capitalei), spectatorii sînt invitați cu insistență (și prin niște afișe oribile) să viziteze menajeria acestei instituții.

„Spectacolul“ e... detestabil. Menajeria e adăpostită într-un fel de grajd vechi, cu un aspect foarte puțin plăcut, în care câțiva cai și cîteva cămile (despărțite de spectatori doar printr-o sfoară, ca și doi lei ramoliți fac o impresie penibilă).

Ce a făcut oare conducerea Cercului de Stat (care se preocupă mult de reclamele luminoase și hiperzgomotoase ale circului) pentru a remedia acest fapt?

Nu de alta, dar așa cum constata un glumeț, la această menajerie vor fi aduși numai... copii obraznici, ca pedeapsă.

T.Z.